

Monitor Aansluiting
Onderwijs Jeugdhulp
Aanvullende analyses

Alkmaar, 10-10-2016

Nederlands
Jeugd
instituut

Inhoud

1.	Inleiding: Een monitor in ontwikkeling	3
2.	Conclusie	4
3.	Adviezen	5
4.	NJI Monitor Noord-Kennemerland 2016	7
4.1	Respons	7
5.	Beleidsafspraken	9
5.1	Werkproces	9
6.	Samenwerking op uitvoeringsniveau	11
6.1	Werkafspraken	11
6.2	De dagelijkse praktijk	13
6.3	Werkdruk	15
7.	Waardering van de samenwerking	17
7.1	Goede voorbeelden	17
8.	Ouders en jongeren	18
8.1	Eerste contact met hulpverlener	19

1. Inleiding: Een monitor in ontwikkeling

Om de hulp en ondersteuning voor kinderen en gezinnen zowel op school als thuis in samenhang te realiseren is het belangrijk om de verbinding tussen passend onderwijs en de transitie jeugd goed te leggen. Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) heeft daarom de ‘monitor Aansluiting Onderwijs Jeugdhulp’ in opdracht van de ministeries van VWS en OCW ontwikkeld. Deze monitor is bedoeld om gemeenten, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, jeugdhulpinstellingen en scholen inzicht te geven in de effectiviteit van de samenwerking. Periodieke afname ondersteunt het kwaliteitsbeleid van de samenwerking.

Samenwerkingsverbanden en gemeenten hebben ervoor gekozen dit instrument in te zetten om de kwaliteit van samenwerking rondom kinderen, gezinnen en scholen te meten en te verbeteren. Op dit moment worden afspraken gemaakt met PO-raad, VO-raad en VNG om de openbare informatie van deze monitor via het dashboard passend onderwijs en waarstaatjegemeente.nl beschikbaar te stellen en daarnaast, binnen een besloten deel, de specifieke informatie van de regio ter beschikking te stellen.

Op basis van input van verschillende regio's in het land en landelijke partijen zullen de komende maanden nog verbeteringen gemaakt worden. Dit kan zowel betrekking hebben op inhoudelijke opzet en presentatie als op de aandacht voor regionale vraagstellingen.

De indicatoren van de monitor hebben betrekking op de context, het hulpgebruik, eigen kracht, participatie en tot slot de kwaliteit en efficiëntie van de samenwerking. De indicatoren zijn zowel op het niveau van het samenwerkingsverband primair onderwijs (PO) als het samenwerkingsverband voortgezet onderwijs (VO) als per gemeente beschikbaar.

De indicatoren baseren zich op informatie van verschillende bronnen, enerzijds landelijke databestanden zoals CBS, DUO en Primo en anderzijds op vragenlijsten. Deze landelijk samengestelde vragenlijsten worden op aangegeven van de samenwerkingsverbanden en gemeenten digitaal verstuurd naar de door hen samengestelde lijst van respondenten. Er wordt onderscheid gemaakt naar de volgende respondentgroepen; Leerlingen; Ouders; Intern Begeleiders en Zorgcoördinatoren; Jeugdhulpverleners (w.o. ggd en leerplicht) verbonden aan het onderwijs; Directie samenwerkingsverbanden en Beleid gemeenten. De regio's kunnen enkele vragen toevoegen aan de landelijke vragenlijsten. Op deze wijze kunnen regio specifieke voorzieningen of werkafspraken nader belicht worden. De samenwerkingsverbanden en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de communicatie naar de respondenten. Het NJI biedt voorbeeld communicatiemateriaal, advies bij de organisatie, publicatie van de gegevens op de website en ondersteunende gesprekken in de regio bij analyse en bespreking van het materiaal. De gegevens voortkomend uit de monitor zijn ter beschikking voor door de samenwerkingsverbanden en gemeenten aangewezen partijen.

De contextinformatie kunt u vinden op de website van de monitor: www.monitoraoj.nl U kunt inloggen met de aan u verstrekte inlogcodes.

De informatie over samenwerken en de uitkomst van de vragenlijsten onder ouders en leerlingen zijn in dit document opgenomen. Dit rapport bevat een aantal figuren die niet in het dashboard op de website te vinden zijn (bijvoorbeeld een uitgebreid overzicht van respondenten).

2. Conclusie

Deze rapportage geeft een inkijk, na ruim een jaar samenwerken, in de kwaliteit van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp in Noord-Kennemerland. Een meerderheid van de respondenten (91%) denkt dat de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp tot een snellere aanpak van problemen van jongeren en gezinnen leidt. Er is daarmee een breed draagvlak voor het ingezette beleid.

Er zijn veel positieve aspecten in de samenwerking te benoemen zoals dat vrijwel altijd gesprekken samen met ouders en kinderen plaatsvinden, de hulp dicht in de eigen omgeving wordt ingezet en rondom hulpplannen gezamenlijk overleg gevoerd wordt. Er is veel in ontwikkeling gebracht.

De vraag is of deze ontwikkeling zich doorzet in het handelen van de professionals. Worden leerlingen eerder, beter en sneller ondersteund op school en / of in de thuissituatie zodat zij de school succesvol kunnen doorlopen? Het is nog te snel na het invoeren van de veranderingen om daarop een duidelijk antwoord te kunnen geven. Het verdient aanbeveling blijvend met professionals hierover het gesprek te voeren ondersteund met gerichte data en respons van leerlingen en ouders.

Periodieke monitoring en bespreking van de uitkomsten met respondenten (leerlingen, ouders, professionals) als onderdeel van een cyclisch kwaliteitsbeleid geeft sturing aan gerichte verbeteringen. Door dit proces bestuurlijk te borgen in het op Overeenstemming Gericht Overleg van onderwijs en gemeenten komt toetsing, bijstelling en facilitering van het beoogd maatschappelijk resultaat samen.

3. Adviezen

1. Bespreek de gegevens zoals die nu gepresenteerd worden met professionals.
Dan krijgen we écht zicht op waar de uitkomsten voor staan. Door deze besprekingen worden de verbeterpunten, en de prioriteit daarbinnen, zichtbaar. Door hier actie op te zetten kan in een volgende monitor de verbetering zichtbaar worden. Zo werken we aan de uitbouw van een kwaliteitscyclus.
2. Draag zorg voor voldoende respons bij het afnemen van een volgende monitor.
De respons kan verhoogd worden door het doel met alle respondenten vooraf nadrukkelijk te bespreken en aan te geven op welke wijze en wanneer zij betrokken worden bij de bespreking van de uitkomsten en het maken van de verbeterafspraken.
3. Zet de samenwerking tussen onderwijs en Jeugdhulp door.
De meeste professionals hebben er vertrouwen in dat de nieuwe aanpak, hulpverleners fysiek op school aanwezig, een verbeterd aanbod is. Ook ervaren zij dat de gewenste ondersteuning sneller ingezet wordt. De ingezette weg lijkt daarmee zoden aan de dijk te zetten. Bied ruimte voor verdere ontwikkeling in de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Stimuleer dat de samenwerking van de gespecialiseerde jeugdhulp/jeugd-ggz met onderwijs (o.a. voor thuiszitters) verder ontwikkeld wordt bijvoorbeeld door het inzetten van gerichte onderwijs-zorgarrangementen. Er zijn veel landelijke voorbeelden die laten zien dat samenwerken loont. Daar kan van worden geleerd.
4. Versterk de inhoudelijke aandacht voor:
 - Het geven van handelingsadviezen door J&G coaches / jeugdhulp.
Handelingsadviezen kunnen de leerkracht ondersteunen in de pedagogische aanpak van het kind en daarmee een preventieve werking hebben en helpen kleine problemen klein te houden.
 - Kennisverbreding van elkaars taken en bevoegdheden.
Een helder beeld van de professionele opdracht en verantwoordelijkheden van de samenwerkingspartners bevordert de samenwerking o.a. omdat het impliciete verwachtingen terugdringt.
 - Doorgaande lijn 0-23.
Overdracht van kennis en continuïteit van begeleiding versterken de kans op een succesvolle schoolloopbaan.
 - Het werken met integrale ondersteuningsplannen onderwijs-jeugdhulp en de regievoering daarop.
Het is nog niet vanzelfsprekend dat bij alle plannen de context van het kind op school, thuis en vrije tijd wordt meegewogen en dat duidelijk is wie de regie heeft.
 - Signalering in de school.
Onderwijs kan de J&Gcoach/Jeugdhulp nog meer of eerder betrekken bij vragen en problemen bij kinderen. Naarmate problemen op vroegere leeftijd onderkend worden heeft het inzetten van hulp meer effect en draagt zij op termijn bij aan vermindering van zorglast voor kind en ouders. Hiermee wordt ook bijgedragen aan kostenbesparing.
 - Het gebruik en kennis over de meldcode kindermishandeling.
De meldcode bestaat al vele jaren, één van de implementatievoorwaarden is het aanstellen van een aandachtfunctionaris op school. Uit de gegevens zou men kunnen opmaken dat het hier nog aan schort (slechts 40% van de uitvoerders is hier positief over). Het (beperkt) gebruik van de meldcode heeft dan niet zozeer met de afgelopen veranderingen in het sociaal domein te maken maar lijkt in een eerder stadium onvoldoende aandacht gehad te hebben.
 - Gezamenlijke scholing en casuïstiekbespreking.
Opvallend is dat de respondenten aangeven dat er beperkt sprake is van gezamenlijke scholing (ondanks dat afgelopen schooljaar daar in het VO veel aandacht aan is besteed). De onderwijsraad geeft in haar advies (2014) expliciet de aanbeveling om hierop in te zetten. Oplossings- en handelingsgericht werken is breed ingevoerd zowel binnen het onderwijs als vanuit jeugdhulp. Deze methoden sluiten (in begripsvorming) goed op elkaar aan en ondersteunen daarmee de samenwerking. Echter, zonder gezamenlijke scholing is de kans groot dat er afzonderlijke werelden blijven tussen onderwijs en J&Gcoach/Jeugdhulp. Zet het gezamenlijk deskundigheidsplan door met als centrale thema's: handelings- en oplossingsgericht werken aan (integrale) plannen met ouders en kinderen, signaleren en bieden van handelingsadviezen.

5. Draag zorg voor voldoende facilitering van de professionals.
De helft van de professionals ervaart dat er onvoldoende tijd is om de gevraagde taken waar te maken. Om de ingezette werkwijze voort te zetten en verder te ontwikkelen is het noodzakelijk om de professionals in voldoende mate blijvend te faciliteren om hun taken uit te kunnen voeren.

4. NJi Monitor Noord-Kennemerland 2016

In april 2016 hebben de gemeenten in Noord-Kennemerland en de Samenwerkingsverbanden Primair Onderwijs en Voortgezet Onderwijs vragenlijsten uitgezet van de monitor Aansluiting Onderwijs Jeugdhulp. In het kader van de vernieuwingen in zowel de jeugdzorg als het passend onderwijs vinden de gemeenten en de samenwerkingsverbanden in de regio het van belang om samen met de Jeugdteams de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp te verbeteren. Voor alle partijen is met behulp van de vragenlijsten inzicht ontstaan in de kwaliteit en de effecten van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Wanneer in deze notitie gesproken wordt over Jeugdhulp betreft het de J&G-coaches. Naast kortdurende ondersteuning voor jongeren en/of ouders dragen zij zorg voor de toegang tot de meer intensieve of gespecialiseerde jeugdhulp.

Opbouw

De informatie uit de monitor wordt voorafgegaan door een uiteenzetting van de monitor in hoofdstuk 1. Daarna zijn in hoofdstuk 2 en 3 de conclusies en de aanbevelingen opgenomen. Vanaf hoofdstuk 4 beginnen we met het in beeld brengen van de achtergrond van de respondenten (4.1). In hoofdstuk 5 geven we weer hoe de beleidsmakers de samenwerking beoordelen. We zetten dit beeld af tegen het beeld dat de uitvoerders hiervan hebben. In hoofdstuk 6 geven de uitvoerders, op basis van uitspraken over werkprincipes uit de dagelijkse werkpraktijk, weer hoe zij de samenwerking tussen onderwijs en de J&G coaches vinden verlopen. In hoofdstuk 7 brengen we de tevredenheid over de samenwerking volgens de verschillende respondenten in kaart. De tevredenheid van leerlingen en ouders over de geboden ondersteuning wordt in hoofdstuk 8 in beeld gebracht. In de tekst worden in kaders enkele uitspraken geciteerd die respondenten bij het invullen van de monitor hebben opgetekend. Wij hebben ze opgenomen ter illustratie. Deze uitspraken hebben echter geen algemene zeggenschap.

4.1 Respons

In onderstaande figuur treft u het aantal respondenten uitgesplitst naar uitvoerders en beleidsmedewerkers. De algemene respons kunnen we onvoldoende weergeven omdat de aantallen van de benaderde respondenten niet volledig bekend zijn. De respons vanuit het onderwijs (intern begeleiders, zorgcoördinatoren en trajectbegeleiders) ligt tussen de 35% en 40%. De teamcoördinatoren van de gemeentelijke J&G coaches zijn benaderd met de vraag of zij het beeld uit deze monitorweergave herkennen.

Figuur 1: Achtergrondvariabelen van de respondenten op uitvoeringsniveau.

		N	%
Functienaam:	J&G coaches	13	18,3
	Intern begeleider PO	36	50,7
	Leerplichtambtenaar	6	8,5
	Zorgcoördinator VO/ trajectbegeleider	16	22,5
Sector:	Onderwijs	52	73,2
	J&G coaches	13	18,3
	Leerplicht	6	8,5
werkzaam in onderwijssoort:	PO	42	59,2
	VO	22	31,0
	SO	1	1,4
Totaal:		71	100

Figuur 2: Achtergrondvariabelen van de respondenten op beleidsniveau.

		N	%
Functienaam:	(Beleids-)medewerker gemeente	7	58,3
	Directeur/ coördinator samenwerkingsverband ¹	5	41,7
SWV:	PO2703 ²	4	33,3
	VO2703	1	8,3
Gemeenten:	Bergen (NH.), Heiloo, Langedijk, Heerhugowaard, Alkmaar	7	58,4
Totaal:		12	100

¹ Het SWV PO kent één directeur, vier respondenten hebben aangeven directeur te zijn. We gaan er vanuit dat drie van hen de functie schooldirecteur vervullen. Het is echter niet mogelijk, vanwege anonimiteit, dit te achterhalen c.q. recht te zetten.

² Zie verwijzing 1

5. Beleidsafspraken

In 2015 is er, vanuit het bestuurlijk OOGO (op overeenstemming gericht overleg), een ontwikkelagenda passend onderwijs-jeugdhulp tot stand gekomen in samenwerking tussen het onderwijs en de gemeenten in de regio Noord-Kennemerland. Deze agenda werd opgesteld vanuit de wetenschap dat samenwerkingsverbanden, schoolbesturen en gemeenten elkaar nodig hebben om elke leerling de ondersteuning en zorg te geven die hij/zij nodig heeft. Er is een gezamenlijke visie geformuleerd. Kernwoorden zijn: investeren in de samenwerking met ouders, meer preventie en meer eigen kracht. Momenteel wordt onder de naam ‘transformatieagenda passend onderwijs-jeugdhulp’ gewerkt aan de actualisatie van deze gezamenlijke agenda waarbij naast aandacht voor inhoudelijke ontwikkeling ook aandacht is voor de organisatorische inbedding.

In dit hoofdstuk brengen we in kaart hoe de beleidsmakers de samenwerking vanuit verschillende beleidsaspecten beoordelen. We vergelijken dit met de mening van de uitvoerders over dezelfde aspecten.

Tien van de twaalf respondenten op beleidsniveau geven aan dat er een gezamenlijke visie geformuleerd is op de samenhang tussen opvoeden, opgroeien en ontwikkelen door de gemeente en onderwijs. Er zijn verschillende aspecten van deze samenwerking te onderscheiden, zoals sturing, het werkproces, de visie en de plannen en afspraken. De meeste respondenten (8 van 12) geven aan dat de werkprocessen gezamenlijk bepaald worden. Van ‘een gezamenlijke inkoop van hulp/ wederzijdse financiële inzet’ wordt door drie van de twaalf respondenten aangegeven dat hier sprake van is (zie figuur 3).

Figuur 3: Samenwerking in de sturing (op beleidsniveau).

	N	%
Gezamenlijke visie(-ontwikkeling) over de rol van onderwijs en jeugdhulp in het opvoeden en opgroeien van kinderen en jongeren.	10	83,3%
Gezamenlijk bepalen van werkprocessen die de aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp concretiseren.	8	66,7%
Gezamenlijke inkoop van hulp / wederzijdse financiële inzet.	3	25,0%

5.1 Werkproces

Aan zowel de respondenten op beleidsniveau als op uitvoeringsniveau is gevraagd op welke manieren er wordt samengewerkt in het werkproces. Figuur 4 laat zien in hoeverre beleid en uitvoering een overeenkomstig beeld hebben van de inbedding van dezelfde werkprocessen.

Voor de interpretatie van de cijfers is het belangrijk te realiseren dat het op beleidsniveau er twaalf respondenten zijn en op uitvoeringsniveau éénnenzeventig. Hierdoor zijn beide groepen niet zonder meer te vergelijken.

Bijna iedereen geeft aan dat er casusoverleg met onderwijs en jeugdhulp gezamenlijk aan tafel plaatsvindt. Ook geeft een grote meerderheid van de professionals op uitvoeringsniveau aan dat hulp en ondersteuning gezamenlijk wordt toegewezen (84,5%) en er gezamenlijk aandacht is voor preventie en het versterken van een sterke basis (71,8 %). Het minste aandacht lijkt er voor gezamenlijke scholing van uitvoerende professionals in onderwijs en jeugdhulp (29,6%).

Uitspraak
J&G-coaches op het VO zorgen voor snelle afstemming met de gemeenten, snelle beschikkingen voor jeugdhulp, en korte lijnen met leerplichtambtenaren en zorgcoördinatoren (J&G coach)

Figuur 4: Samenwerking in het werkproces (op beleids- en uitvoeringsniveau).

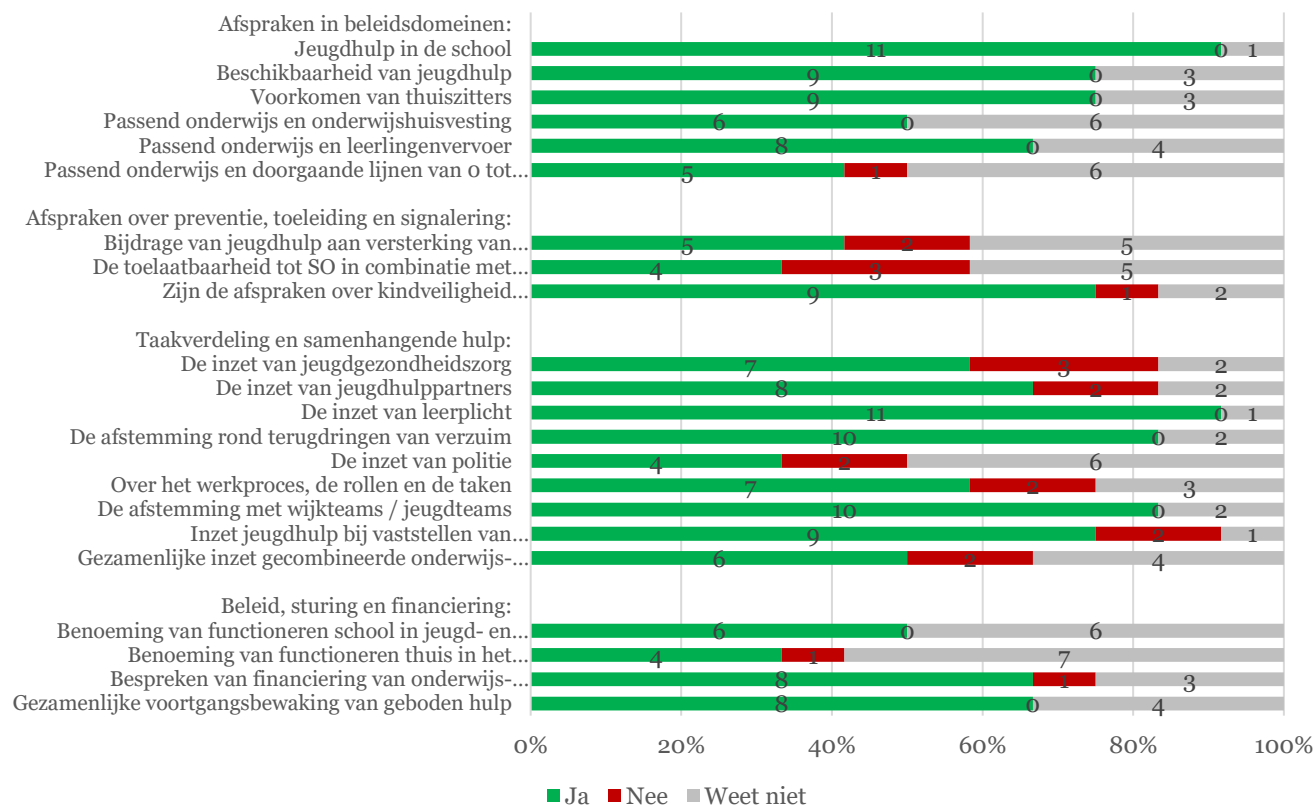
	Beleidsniveau	Uitvoeringsniveau
Casusoverleg waaraan onderwijs en jeugdhulp deelnemen	91,7%	83,1%
Gezamenlijke aandacht voor preventie en versterken van de basis thuis, op school en in de wijk	75,0%	71,8%
Gezamenlijke toewijzing van hulp en ondersteuning	66,7%	84,5%
Gezamenlijke evaluatie van de uitvoering van hulp en ondersteuning	66,7%	50,7%
Gezamenlijke arrangementen voor jeugdhulp en onderwijs	58,3%	83,1%
Gezamenlijke scholing van professionals in onderwijs en jeugdhulp	25,0%	29,6%
Gezamenlijke innovatie en pilots	50,0%	n.v.t.
gezamenlijke analyse van vragen en eigenschappen van de doelgroep/populatie	33,3%	n.v.t.
afstemming met wijk/ jeugdteams ¹	n.v.t.	45,1%

¹Bij deze vraag kon de respondent ook aangeven dat afstemming met wijk/jeugdteams n.v.t. is op de samenwerking.

In figuur 5 wordt op tal van beleid- en werkprocessen aangegeven in hoeverre daar vanuit het beleidsperspectief uitvoering aan is gegeven. De verbinding van Jeugdhulp met school en de afstemming van school en wijkteam hebben de volle aandacht gekregen. Dat geldt ook voor de inzet van leerplicht en de aanpak van verzuim.

Aspecten die minder goed uitgewerkt zijn, zijn: de doorgaande lijn 0-23, de onderwijszorgarrangementen en het werken met integrale ondersteuningsplannen onderwijs-jeugdhulp.

Figuur 5: Gemaakte samenwerkingsafspraken (beleidsniveau).

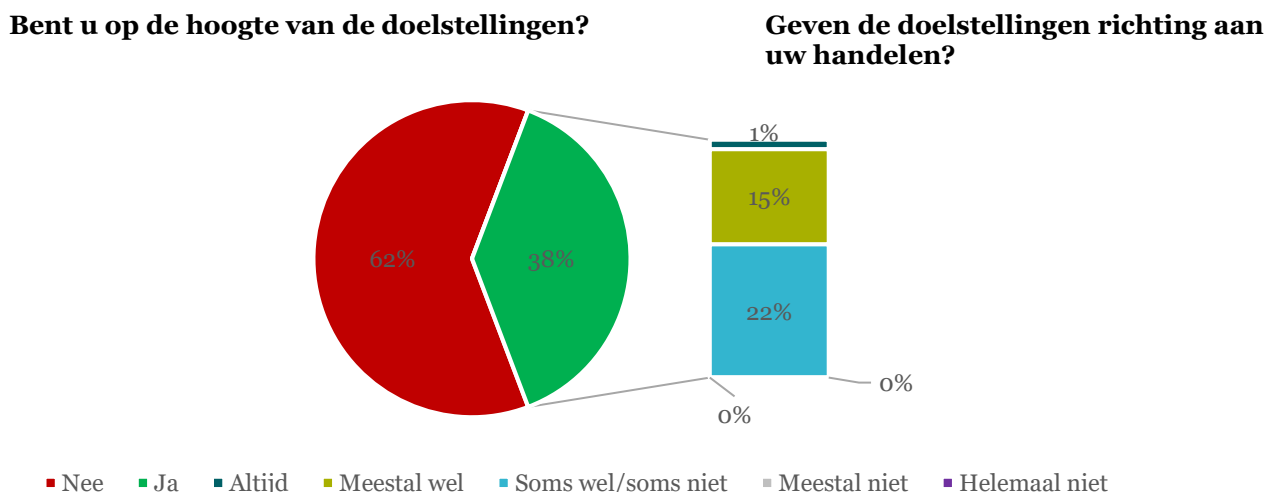

6. Samenwerking op uitvoeringsniveau

6.1 Werkafspraken

Visie, doestellingen en gemaakte afspraken op beleidsniveau zijn van invloed op het handelen van de uitvoerende professionals. Aan hen is daarom gevraagd of zij de doelstellingen op de samenhang tussen onderwijs en jeugdhulp, die de gemeente en het samenwerkingsverband hebben gemaakt, kennen. Een minderheid (38%) is hiervan op de hoogte. Van deze professionals geeft iets minder dan de helft (42%) aan dat de doelstellingen *altijd of meestal* richting geven aan hun handelen als professional. Dit is 16% van alle professionals die de vragenlijst hebben ingevuld (zie figuur 6).

Figuur 6: Mate waarin doelstellingen op de samenhang tussen onderwijs en jeugdhulp van invloed zijn op het handelen van professionals (uitvoeringsniveau).

Aan de professionals is gevraagd of zij voldoende op de hoogte zijn van afspraken van hun samenwerkingspartner(s). In figuur 7 zijn de uitkomsten, uitgesplitst naar primair en voortgezet onderwijs, weergegeven. Een kleine meerderheid vindt dat zij voldoende op de hoogte is van de missie, visie (55%) en taken (69%) van de samenwerkingspartner(s). Dit geldt niet voor de verantwoordelijkheden (50%) en bevoegdheden (28,6%).

Figuur 7: De mate waarin professionals in jeugdhulp en onderwijs op de hoogte zijn van taken en verantwoordelijken van samenwerkingspartner(s), uitgesplitst naar 'werkzaam in PO' en 'werkzaam in VO'.

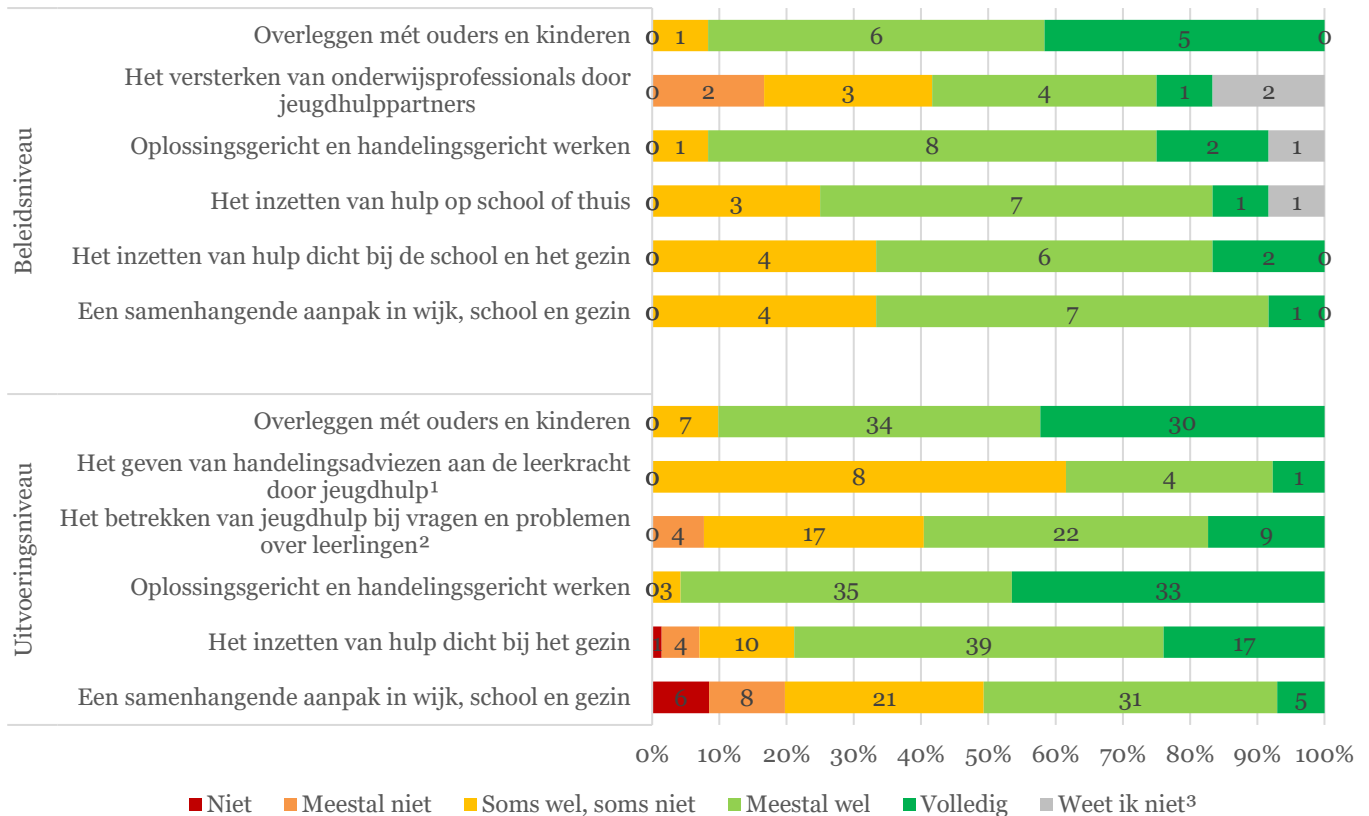

Beleidsfunctionarissen en uitvoerders zijn gevraagd in hoeverre zij het werken volgens bepaalde principes herkennen. Respondenten konden per stelling aangeven in hoeverre hier (al) aandacht voor is (zie figuur 8).

Bij de uitvoerders is veel herkenning voor 'het overleggen met ouders en kinderen', 'het inzetten van hulp dicht bij het gezin' en 'het oplossings- en handelingsgericht werken' (onderste deel van figuur 8).

Minder herkenning is erbij 'het geven van adviezen door Jeugdhulp coach aan leerkrachten', 'het betrekken van Jeugdhulp bij door onderwijs geconstateerde (kind- / gezins-) problemen' en 'een samenhangende aanpak van school, wijk en gezin'.

Figuur 8. Handelen volgens bepaalde principes, uitgesplitst naar beleidsniveau en uitvoeringsniveau.

¹ Deze vraag is alleen gesteld aan de uitvoerende professionals vanuit de jeugdhulp

² Deze vraag is alleen gesteld aan de uitvoerende professionals vanuit het onderwijs.

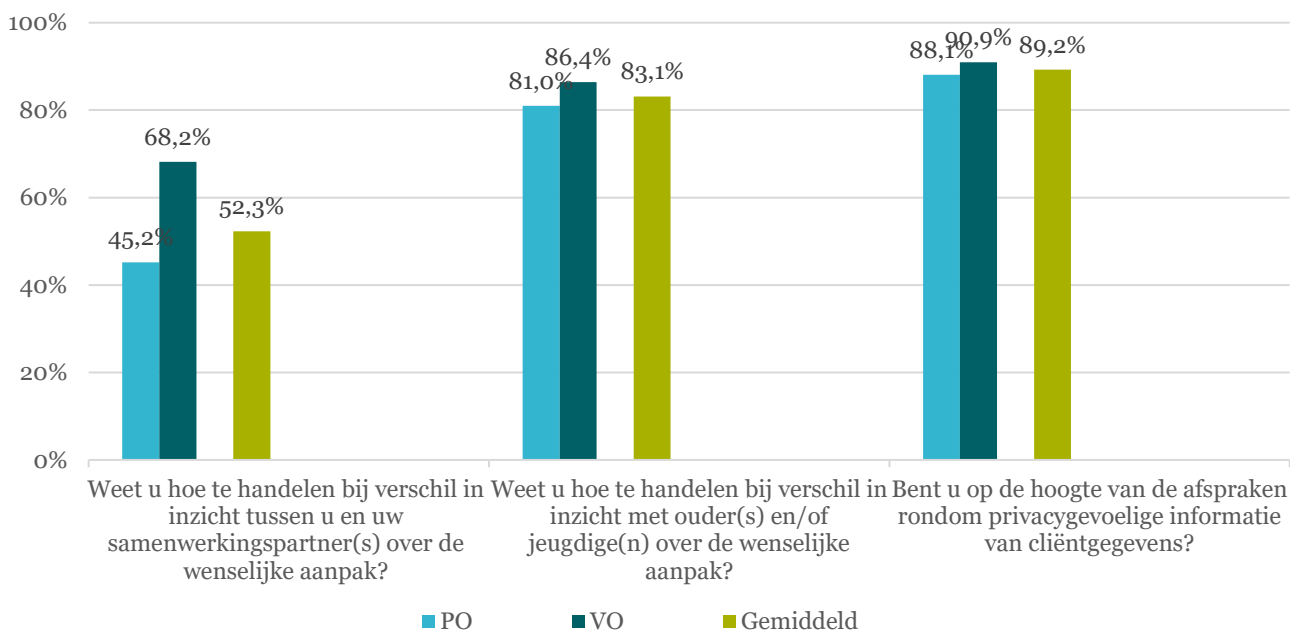
³ Respondenten op beleidsniveau hadden een extra antwoordcategorie, namelijk 'Weet ik niet'.

Weten professionals ook hoe te handelen bij verschil van inzicht over de wenselijke aanpak (zie figuur 9)? De grote meerderheid (83,1) geeft aan, als het gaat om ouders en jongeren gaat, te weten wat te doen. Betreft het een verschil van inzicht met een samenwerkingspartner dan geven professionals vanuit de jeugdhulp vaker aan te weten hoe ze moeten handelen dan professionals uit het onderwijs (respectievelijk 68,2 en 45,2%). Een grote meerderheid van de professionals is op de hoogte van de afspraken rondom privacygevoelige informatie van cliëntgegevens (89,2%). In het algemeen lijken professionals vanuit de Jeugdhulp iets vaker te weten wat te doen bij verschil van inzicht over een wenselijke aanpak dan professionals uit het onderwijs.

Uitspraak
 Ik word regelmatig gevraagd aan te schuiven voor een MDO. Soms ter preventie of mijzelf te introduceren bij ouders. Dat maakt het voor ouders makkelijker om hulp in de thuissituatie te accepteren (J&G coach)

Figuur 9: Mate waarin professionals aangeven te weten hoe te handelen. Weergegeven is het percentage dat 'ja' zegt, uitgesplitst naar 'werkzaam in PO' en 'werkzaam in VO'.

6.2 De dagelijkse praktijk

Hoe ziet de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp er in de dagelijkse praktijk uit? In hoeverre komen de visie en werkafspraken in de praktijk tot uiting? Bij de start van een (ver-)nieuw(d) samenwerking kost het enige tijd voordat werkafspraken in de praktijk zijn gedeeld en eigen gemaakt. Praten over is immers iets anders dan het ook daadwerkelijk doen volgens de gemaakte afspraken.

Organisatie van de zorg (Figuur 10 en Figuur 11)

Hoe staat het er voor met het uitvoeren van de afspraken? Figuur 10 geeft dit op een aantal aspecten weer, onderscheiden naar primair en voortgezet onderwijs (PO en VO, aangegeven aan de linkerkant van figuur 10).

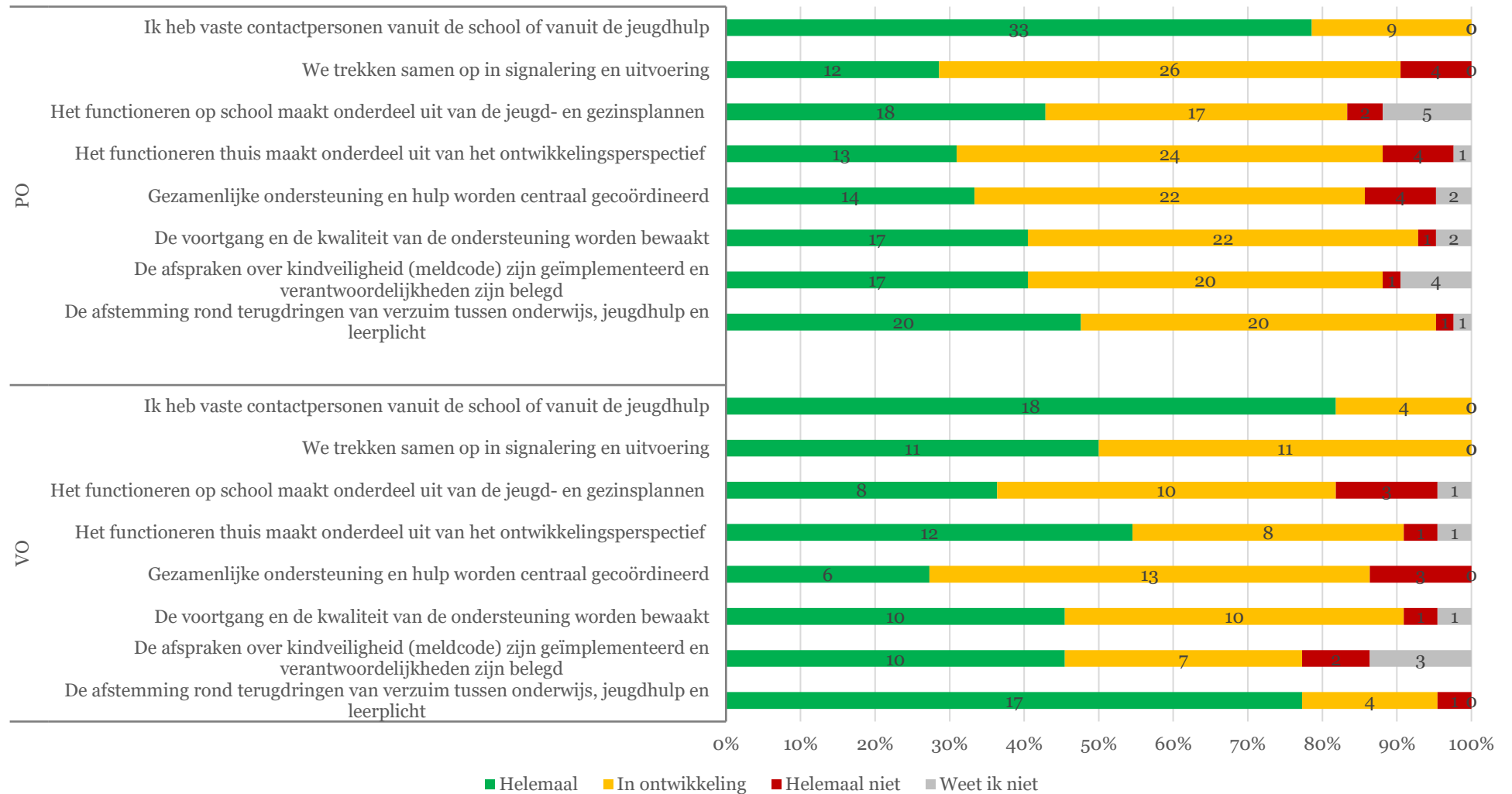
Het is voor de meerderheid van de uitvoerende professionals uit het onderwijsveld duidelijk welke stappen er gezet moeten worden om, aanvullend op onderwijsondersteuning, jeugdhulp in te zetten.

De professionals is een aantal stellingen voorgelegd waarop zij konden aangeven in hoeverre verschillende afspraken van toepassing zijn op hun eigen werkpraktijk. De meerderheid (79,6%) geeft aan een vast contactpersonen vanuit de school of vanuit jeugdhulp te hebben. Verder valt op dat veel afspraken nog in ontwikkeling zijn (de oranje delen in de balkjes van figuur 10).

Centrale coördinatie van de gezamenlijke ondersteuning lijkt nog het minst vanzelfsprekend, maar is toch ook bij een grote meerderheid van toepassing of in ontwikkeling (totaal 85%).

Figuur 10: Ontwikkeling van afspraken met samenwerkingspartners (volgens de professionals), uitgesplitst naar 'werkzaam in PO' en 'werkzaam in VO'.

De respondenten met een uitvoerende functie is ook gevraagd of zij zicht hebben op twee andere aantallen:

- het aantal jeugd- gezinsplannen waarbij de samenhang met het functioneren op school is benoemd.
- het aantal ontwikkelingsperspectieven waarin de samenhang met het functioneren thuis is benoemd.

Een ruime meerderheid (71,4%) in het primair onderwijs geeft aan zicht te hebben dat Jeugdhulp wordt ingezet. In het voortgezet onderwijs is dat veel minder het geval (36,4%).

In het voortgezet onderwijs wordt bij bijna de helft (45,5%) van de opgestelde ontwikkelingsperspectieven ook de samenhang met het functioneren thuis benoemd. Voor het primair onderwijs is dat bij de helft (50%) het geval.

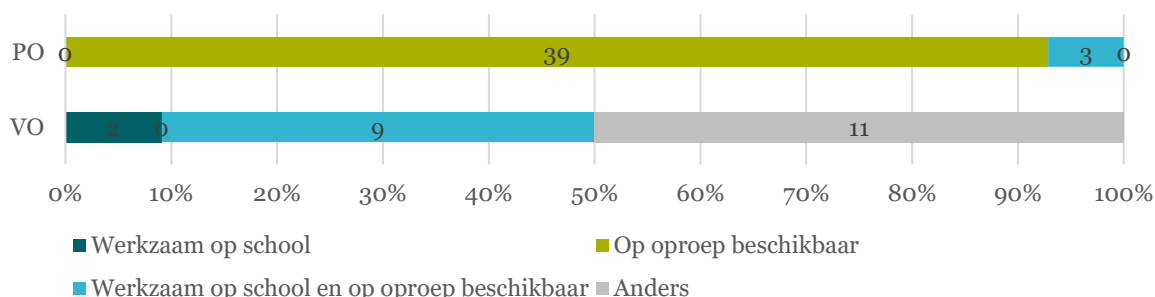
Opvallend is dat bij Jeugd- en gezinsplannen slechts bij 32,3% ook de samenhang met het functioneren op school is benoemd.

Figuur 11: Zicht op jeugd- gezinsplannen en ontwikkelingsperspectieven, in procenten (op uitvoeringsniveau).

	PO	VO	Totaal
Kinderen die zowel ondersteuning op school krijgen als jeugdhulp ontvangen.	71,4%	36,4%	58,5%
Jeugd- gezinsplannen waarbij de samenhang met het functioneren op school is benoemd.	40,5%	18,2%	32,3%
Ontwikkelingsperspectieven waarin de samenhang met het functioneren thuis is benoemd.	50,0%	45,5%	47,7%

De wijze waarop de J&G coaches beschikbaar zijn voor het onderwijs is verschillend georganiseerd. Voor het primair onderwijs zijn de meesten op afroep beschikbaar. In het voortgezet onderwijs geldt dat de helft van het aantal J&G coaches op afroep beschikbaar en de andere helft ook op vaste tijden werkzaam op school is.

Figuur 12: Manieren van beschikbaarheid jeugdhulp voor school (op uitvoeringsniveau).

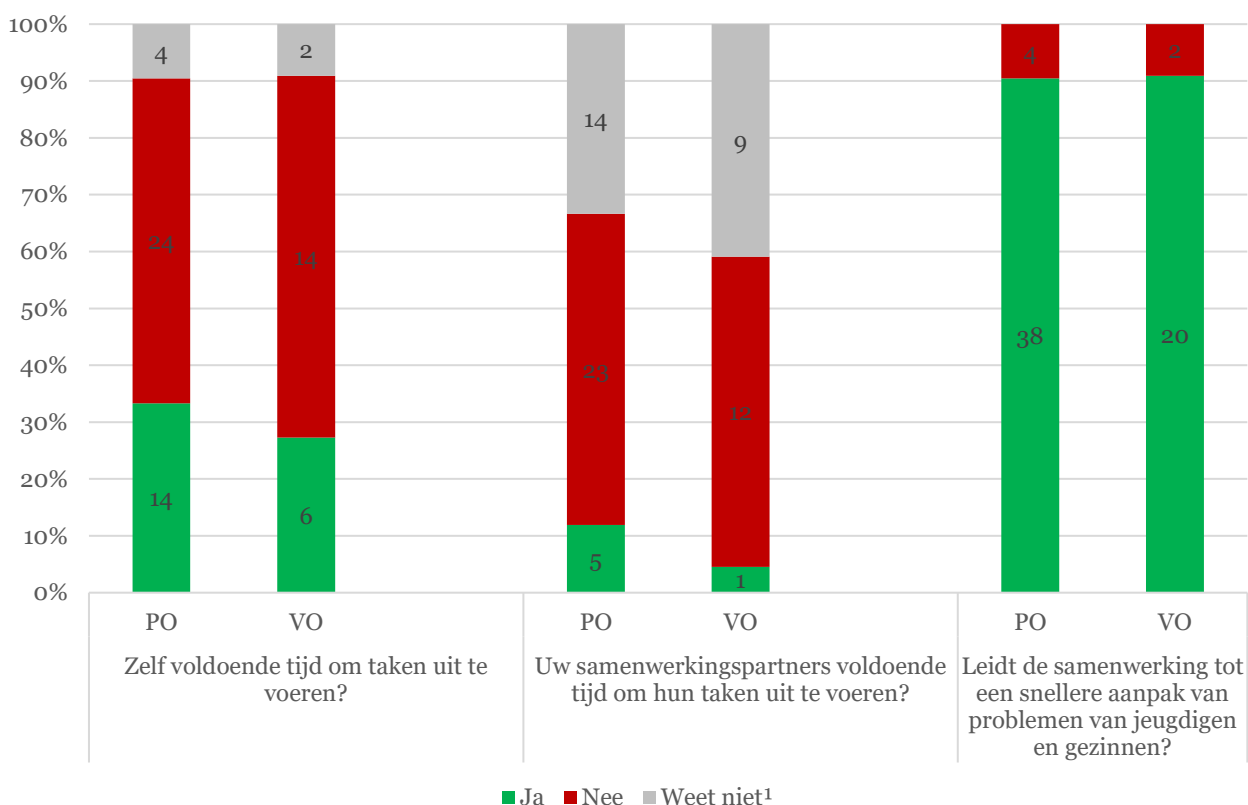
6.3 Werkdruk

Respondenten is gevraagd of zij genoeg tijd hebben om hun taken, in het samenwerken, uit te kunnen voeren. Ook is hen gevraagd of zij het idee hebben dat hun samenwerkingspartners hiervoor genoeg tijd hebben (Figuur 13). Het lijkt erop dat de meeste professionals in zowel de sector onderwijs als in de sector jeugdhulp te weinig tijd hebben.

Tot slot denkt een meerderheid dat de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp wel tot een snellere aanpak van problemen van jongeren en gezinnen leidt (91%).

Figuur 13: Inschatting van werkdruk en resultaten voor de samenwerking, uitgesplitst naar 'werkzaam in PO' en 'werkzaam in VO'.

¹ Alleen de eerste twee vragen in bovenstaande figuur bevatten de antwoordcategorie 'weet niet'.

Uitspraak:
'Als er problemen zijn op school en binnen het gezin dan kan ik bij de coach van CJG terecht. We kunnen dan samen bekijken welke hulp er wenselijk is' (leerkracht)

Uitspraak:
'Zorgen over een leerling, bijvoorbeeld probleemgedrag, wordt sneller gesignaleerd en opgepakt omdat de J&G coach beschikbaar is' (zorgcoördinator VO)

7. Waardering van de samenwerking

In dit hoofdstuk wordt er gekeken in hoeverre de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp gewaardeerd wordt. Wat zijn goede voorbeelden uit de praktijk? Welk rapportcijfer geven professionals? En tot slot, Hoe waarderen ouders en jongeren de hulp?

7.1 Goede voorbeelden

Respondenten is gevraagd naar concrete praktijkvoorbeelden van samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp waar ze trots op zijn. Men geeft bijvoorbeeld aan dat ze trots zijn dat er korte lijntjes zijn tussen de J&G coach en een school of dat in bepaalde casuïstiek snel en (daardoor) preventief gehandeld kon worden. Er zijn naast voorbeelden ook veel adviezen gegeven. Deze zijn niet in de rapportage opgenomen, maar zullen wel voor verdere ontwikkeling benut worden.

Goed praktijkvoorbeeld:

Een meisje dat niet meer naar school wilde. We hebben samen met jeugdhulp en onderwijs gekeken naar de oorzaken. Vanuit school is het rekenonderwijs aangepast (een arrangement) en daarnaast is er jeugdhulp ingezet om te werken aan faalangst bij dit meisje en opvoedondersteuning van ouders. Dit meisje ging al heel snel weer met plezier naar school.
(Intern Begeleider)

Goed praktijkvoorbeeld:

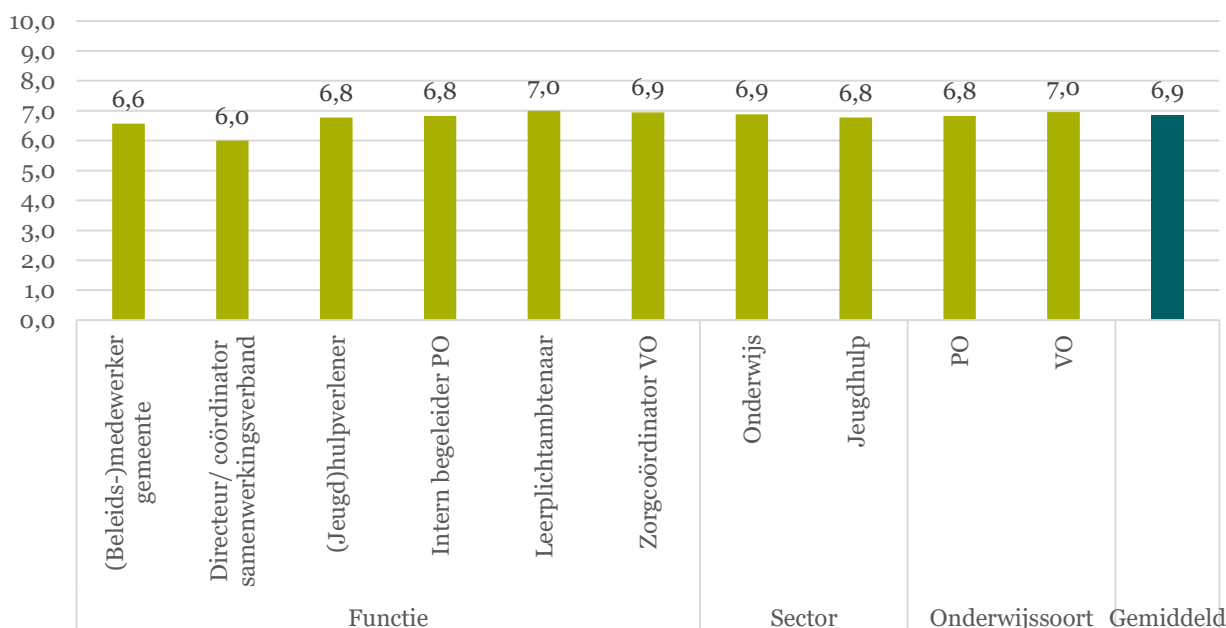
Leerling (VMBO 3) dreigde een langdurig thuiszitter te worden, mede veroorzaakt door de thuissituatie. Ism J&G coach en leerplicht is er een plan gemaakt tot terugkeer op school. Binnen 2 maanden weer volledig in de les terug.
(Zorgcoördinator)

Rapportcijfer

Aan het einde van de vragenlijst is alle respondenten gevraagd de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp te beoordelen met een rapportcijfer (10 = uitmuntend; 1=zeer zwak).

In figuur 14 ziet u dat de samenwerking gemiddeld met een 6,9 wordt beoordeeld. De verschillende uitvoerende functiegroepen geven tussen een 6,8 en een 6,9. Daaruit spreekt een grote overeenstemming over de waardering van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. Het VO is gemiddeld iets positiever met een 7 dan het PO met een 6,8.

Figuur 14: Waardering van samenwerking onderwijs en jeugdhulp uitgedrukt in een rapportcijfer, gemiddelden (op beleids- en uitvoeringsniveau).

8. Ouders en jongeren

77 ouders met kinderen in het voortgezet onderwijs hebben een vragenlijst ingevuld over hun tevredenheid met de geboden ondersteuning. Van deze ouders hebben er 26 (vooral) contact gehad met een jeugdhulpverlener en 51 met een trajectbegeleider. Hun kinderen zitten op verschillende schoollocaties, 18 in totaal (zie onderstaand figuur 15). Vanwege de kleine N (onder 10) wordt er niet uitgesplitst naar schoolniveau.

Ook hebben 13 leerlingen de vragenlijst ingevuld, zij zijn afkomstig van twee verschillende scholen. Deze leerlingen geven allemaal aan contact te hebben gehad met een trajectbegeleider. De leerlingenrespons is echter te beperkt om algemene conclusies te trekken.

Figuur 15: Ouders en jongeren uitgesplitst naar de scholen.

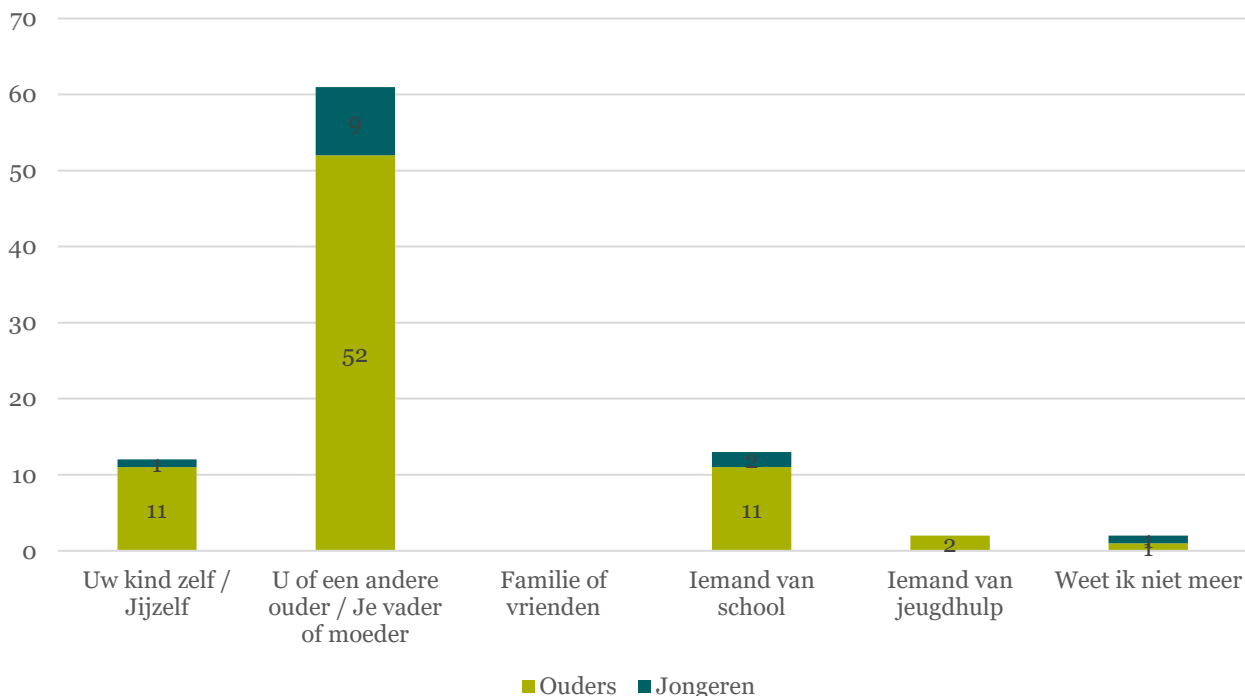
Ouders		Jongeren	
	n		n
Adriaan Roland Holtschool	22	School 1 (geanonimiseerd)	9
Clusius - locatie Heerhugowaard	5	School 2 (geanonimiseerd)	4
De school van mijn dochter/zoon staat er niet tussen.	3		
De Viaan	2		
Focus	6		
Heliomare - Heliomare College Alkmaar	5		
Huygens - locatie Bergmolen	3		
Huygens - locatie Umbriëllaan	4		
Jan Arentsz - locatie Alkmaar	3		
Jan Arentsz - locatie Langedijk	2		
Murmellius Gymnasium	1		
PCC - locatie Bergen	1		
PCC - locatie Heiloo	1		
PCC - locatie Het Lyceum	5		
Trinitas - locatie Han Fortmann	1		
Trinitas - locatie Johannes Bosco	6		
Van der Meij College	4		
Willem Blaeu O.S.G.	3		
Totaal	77		13

8.1 Eerste contact met hulpverlener

Figuur 16 laat zien wie volgens de ouders en jongeren het eerste signaal heeft gegeven dat er zorgen waren. Daarin valt op dat ouders meestal zelf het initiatief hebben genomen voor het aangaan van een hulpcontact, en het contact niet op initiatief van school of andere professionals tot stand is gekomen.

Figuur 16: Wie had de eerste zorgen? (ouders en jongeren).

Tevredenheid

Ouders en jongeren zijn op diverse aspecten gevraagd naar tevredenheid over de inzet van de trajectbegeleider / hulpverlener. Figuur 17 geeft dat weer.

De tevredenheid over het contact met de hulpverlener en de trajectbegeleider is op de meeste aspecten positief. Men voelt zich serieus genomen (88% van de ouders, 100% van de jongeren), er is zorgvuldig naar de problemen gekeken (80% van de ouders, 85% van de jongeren), 90% van de jongeren bevestigt 'dat de gesprekken goed zijn verlopen'.

9 van de 13 jongeren (70%) geven aan dat zij door de gesprekken beter met hun zorgen kunnen omgaan, 3 zijn daar neutraal over en 1 onderschrijft dat niet.

De uitspraak 'door de ondersteuning kan mijn kind beter met problemen omgaan' wordt door 44 ouders (57%) onderschreven, 12 ouders (16%) zijn daar neutraal over, en 21 ouders (27%) zijn negatief of geven aan het niet te weten.

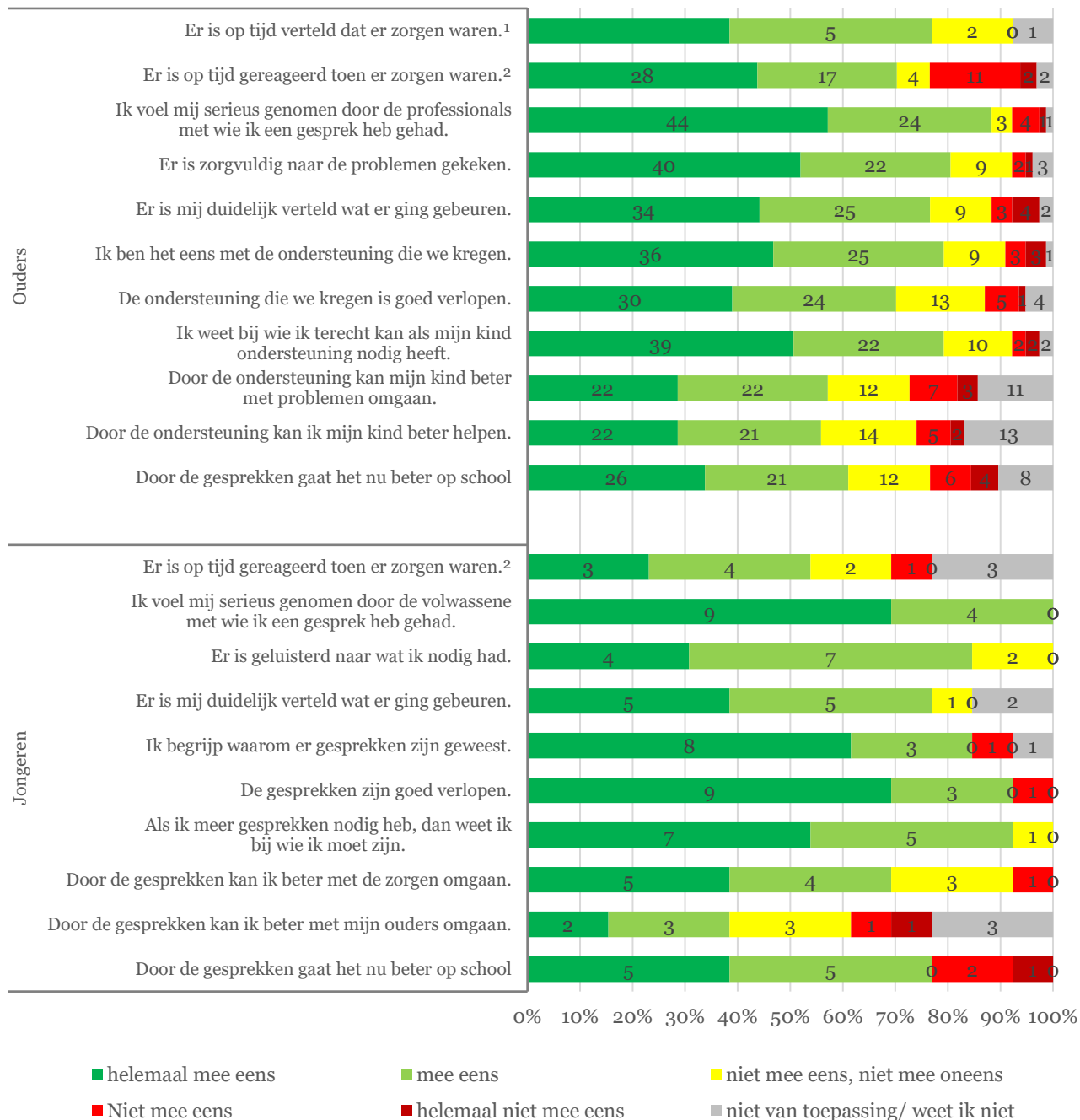
Op de vraag aan ouders of het door de gesprekken met hun kind nu beter gaat op school geeft 62% aan dat te onderschrijven, 15 % is daar neutraal over, 12% van de ouders is het daar niet mee eens, 10 % geeft aan daar geen mening over te hebben of het is voor hen niet van toepassing.

Voor de 13 jongeren die de vragen hebben ingevuld geven 9 (69%) beter met hun zorgen om te kunnen gaan, 3 jongeren (23%) zijn daar neutraal over, en 1 (8%) herkent zich daar niet in.

In Figuur 18 is het oordeel uitgesplitst naar de functie Jeugdhulpverlener en Trajectbegeleider afzonderlijk. Het oordeel is het gezamenlijk oordeel van ouders en jongeren.

Figuur 17: De mate waarin ouders en jongeren de geboden hulp waarderen (ouders en jongeren).

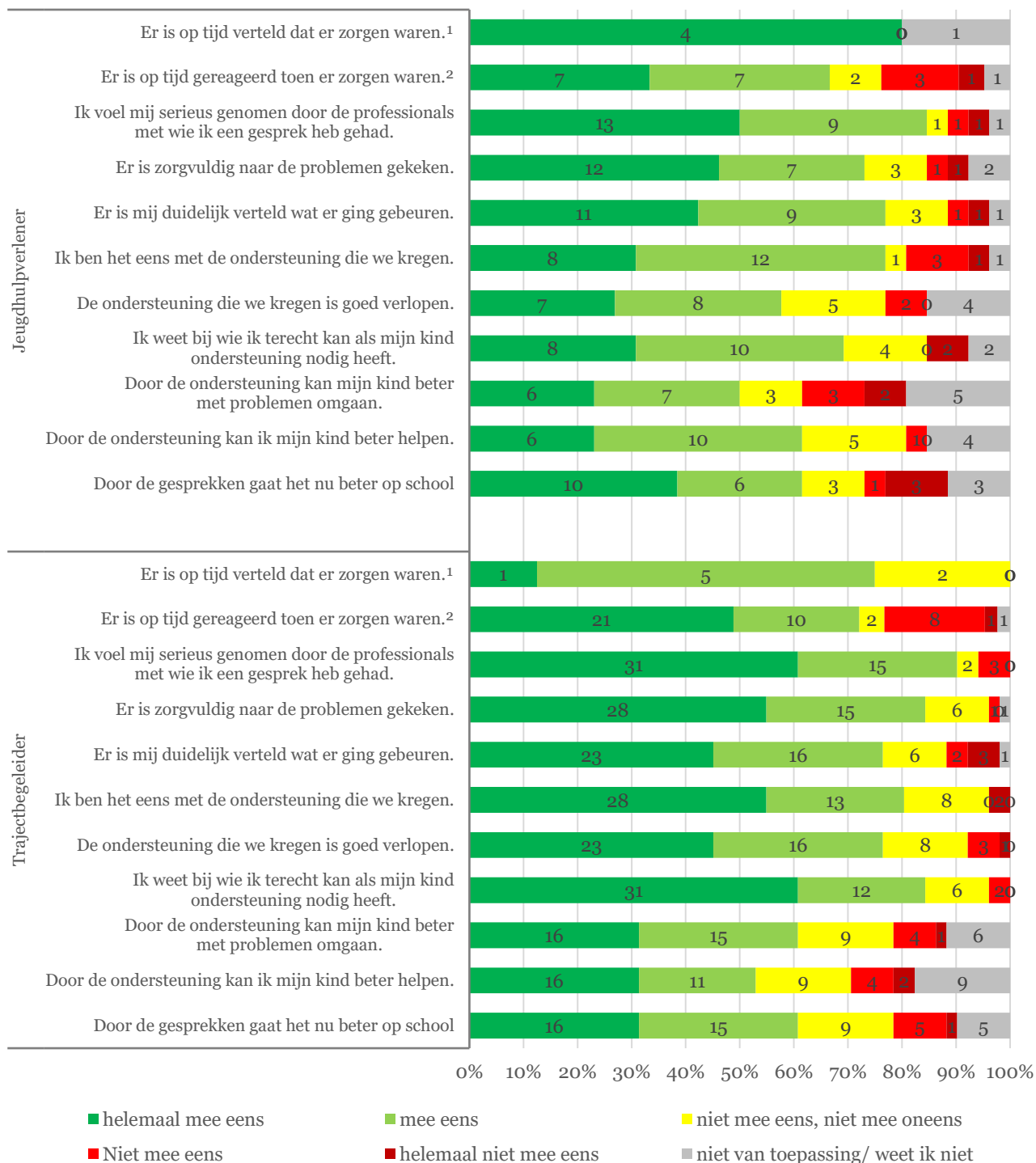

¹ Deze vraag is alleen gesteld aan de respondenten waarbij iemand van school of jeugdhulp de eerste zorgen had.

² Deze vraag is alleen gesteld aan de respondenten waarbij *niet* iemand van school of jeugdhulp de eerste zorgen had.

Figuur 18: De mate waarin ouders de geboden hulp waarderen uitgesplitst naar begeleidende professional (ouders).

¹ Deze vraag is alleen gesteld aan de respondenten waarbij iemand van school of jeugdhulp de eerste zorgen had.

² Deze vraag is alleen gesteld aan de respondenten waarbij *niet* iemand van school of jeugdhulp de eerste zorgen had.

